

Pääkirjoitus

Metodit hoitotieteen tutkimuksissa

Tämä vuoden viimeinen numero on teemanumero, joita lehden historiassa on julkaistu useamman kerran aiheina muun muassa kliinisen hoitotyön tutkimus, tutkimusmetodologia, metodit ja etiikka erilaisista näkökulmista sekä potilas- ja asiakaskeskeinen hoitotieteen tutkimus - innovatiiviset ratkaisut. Ilmoitus tästä teemanumerosta oli viime vuoden viimeisessä lehdessä, jossa pyydettiin käsikirjoituksia metodeista hoitotieteen tutkimuksissa. Toimituskunta piti teemaa tärkeänä, sillä tutkimuksissa käytetty metodi heijastaa tutkimuksen tasoa, ja edellisestä metodeihin kohdistuvasta lehdestä oli jo lähes neljännesvuosisata.

Hoitotieteellä on tutkimusmetodologisesti kahdenlaiset juuret, minkä Helena Leino-Kilpi totesi professorin virkaanastujaisesityksessään lähes 20 vuotta sitten. Kuten hän toi esille, tarvitsemme loogisanalyttiseen ajatteluun perustuvaa metodiikkaa, mutta myös hermeneuttista, ihmisen ymmärtämiseen pyrkivää metodiikkaa. Tarkastelussa suomalaisia väitöskirjoja sen ensimmäisen kolmenkymmenen vuoden aikana vuosina 1984–2015 todettiin, että selkeästi eniten tutkimusasetelmana ovat olleet laadulliset ja kyselytutkimukset (Stolt ym. 2018), mikä heijastanee hoitotieteen tutkimusta yleisestikin tuona ajanjaksona. Tänä päivänä tutkimusasetelmat ja -menetelmät ovat monipuolistuneet, mitä voidaan pitää välttämättömänä suuntana hoitotieteen tutkimuksen ja tietoperustan kehittymisen näkökulmasta. Metodien monipuolisuus on nähtävissä myös tässä teemanumerossa, mikä osaltaan kertoo myös metodiosaamisen vahvistumisesta.

Tässä lehdessä julkaistaan yhdeksän artikkelia, joissa käsitellään metodeita erilaisista näkökulmista. Teemaa lähestytään kuvaamalla erilaisia aineistoja, niiden keruuta, mittareita ja analyysimenetelmiä. Kirjoittajia

on kaikista hoitotieteen opetusta tarjoavista viidestä yliopistosta. Jokaisessa käsikirjoituksessa vähintään toinen arvioitsija oli kokenut senioritutkija. Lehdessä julkaistaan artikkeleita nyt vähemmän kuin käsikirjoituksia tarjottiin, sillä osa arviointiprosesseista on vielä kesken. Hyväksytyt käsikirjoitukset tullaan julkaisemaan myöhemmin.

Lehteä on uudistettu HTTS r.y.:n johtokunnan päätöksellä monin eri tavoin viimeisen kahden vuoden aikana. Lehdessä alkoi kaksi uutta palstaa syksyllä 2021. Ensimmäisenä ”Puhutaan tieteestä” -palsta, jossa kuvataan hoitotieteen emerita professoreiden uraauurtavaa työtä sekä kirjoituksia tieteen ja yhteiskunnan kannalta relevanteista, uutta näkökulmaa tuottavista aiheista. Lehdessä on julkaistu viiden emeritan kuvaukset; toivottavasti saamme niitä vielä lisää. Kantaa ottava käsikirjoitus tieteen näkökulmasta on arvioinnissa. Toiseen uuteen palstaan ”Tutkimuksesta lyhyesti” ei ole tarjottu yhtään kirjoitusta. Tähän kannustamme kirjoittajia. Hoitotiede -lehden uudistamiseen on sisällytynyt myös kirjoitusohjeiden päivittäminen, arviointiprosessin uudistaminen ja syksystä 2021 asti varapäätöimittajan ja varatoimitussihteerin toiminta. Hoitotiede -lehden käsikirjoitusten tarjonta on tällä hetkellä hyvää toisin kuin runsas vuosi sitten. Nyt haasteena on arvioitsijoiden, erityisesti senioritutkijoiden, saaminen. Kieltäytyminen ja arviointiprosessin kesken jättäminen ovat hankaloittaneet ja hidastaneet toimitusprosessia. Toivomme, että jokainen tutkija aktivoituisi ja ottaisi vuosittain käsikirjoituksen arviointitehtävän. Käsikirjoitusten tarjonta on tärkeää, mutta yhtä tärkeää on arviointityö, jotta pystymme säilyttämään korkeatasoisen oman tieteenalan lehden. Hoitotiede -lehden uudistamiseen liittyy myös se, että se siirtyy teknisesti kehittyneempään journal.fi -järjes-

telmään ensi vuoden aikana. Siirtymästä tiedotetaan myöhemmin, samoin rekisteröimisestä kirjoittajaksi ja käsikirjoitusten arvioijaksi. Lehden painettu versio jatkuu toislaiseksi. Lehden visuaalisen ilmeen uudistamisen tarve on myös tunnistettu, mutta uudistamistyö etenee vaiheittain ja lehden ulkoasu päivitetään myöhemmin. Lehden uudistaminen on vaatinut toimituskunnalta paljon työtä, missä hyvänä apuna on ollut HTTS r.y.:n johtokunnan palkkaama avustaja.

Päätoimittajan ja toimitussihteerin kaksivuotinen tehtävä päättyy tämän lehden julkaisemiseen. Lehden toimittaminen on ollut erittäin mielenkiintoista ja antanut mahdollisuuden olla näköalapaikalla suomalaiseen hoitotieteelliseen tutkimukseen, tutkijoihin ja käsikirjoitusten arviointiprosessiin. Samalla lehden toimittaminen on ollut haasteellista ja vaatinut paljon paneutumista. Lehti siir-

tyy vuoden 2023 alusta Itä-Suomen yliopistoon, jolloin päätoimittajana aloittaa apulaisprofessori Marja Härkänen ja toimitussihteerinä yliopistotutkija Marja Hult. Toivomme heille menestystä uudessa tehtävässä. Suuret kiitokset toimituskunnalle, joka on tehnyt erittäin ansiokasta työtä lehden uudistamisessa. Yhteistyömme on ollut saumatonta, tuloksellista ja mukavaa. Lämmin kiitos myös kaikille artikkeleiden kirjoittajille ja arvioitsijoille – ilman teitä lehteä ei olisi. Ilman lehden lukijoita lehteä ei kannata julkaista – kiitokset kuuluvat myös teille.

Toivomme teille kaikille rauhallista joulua ja kaikkea hyvää uudelle vuodelle!

Elina Haavisto
Päätoimittaja

Sunna Rannikko
Toimitussihteer

LÄHTEET:

Leino-Kilpi H. Potilas hoitotieteessä. Virkaanastujaisesityelmä 12.3.2003. *Hoitotiede* 15(6).

Stolt M, Tuomi J, Salminen L, Suhonen R, Koskinen S, Vierula J, Leino-Kilpi H. (2018) Suomalaisen hoitotieteen kolme ensimmäistä vuosikymmentä – analyysi vk:n tiivistelmistä vuosina 1984–2015. *Hoitotiede* 30(1).